

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН
ҲАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ**

Зомин тумани

2023 йил 28 март

4-1303-2301/714-сонли иш

Зомин туманлараро иқтисодий судининг судьяси Ш.Х.Бегматов раислигида, судья ёрдамчиси Н.Абдазов котиблигида, даъвогар акциядорлик тижорат “MIKROKREDITBANK”и манфаатида Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Жиззах вилояти ҳудудий бошқармасининг жавобгар “DREAM CAKES SWEETS” масъулияти чекланган жамияти ҳисобидан 3 973 275,27 сўм муддати ўтган кредит асосий қарзи, 407 632,94 сўм муддати ўтган кредит фоиз қарзи ва 15 000 000 сўм муддатли кредит қарздорлиги, жами 19 380 908,21 сўм кредит қарздорлик ҳамда олдиндан тўланган 30 000 сўм почта харажатларини ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича ишни даъвогар вакили Д.Болбеков (2023 йил 27 мартдаги 10-40-сонли ишончнома асосида), жавобгар вакили Ш.Усмонкулова (ишончномаси йўқлиги сабабли эркин тингловчи сифатида) иштирокида, Палата вакили иштирокисиз, Зомин туманлараро иқтисодий суди маъмурий биносидан очик суд мажлисида кўриб чиқиб, суд қуйидагиларни

А Н И Қ Л А Д И:

Акциядорлик тижорат “MIKROKREDITBANK”и (бундан буён матнда “Даъвогар” деб юритилади) ва “DREAM CAKES SWEETS” масъулияти чекланган жамияти (бундан буён матнда “Жавобгар” деб юритилади) ўртасида 2021 йил 18 майда 431-сонли Давлат дастурлари асосида кредит линияси очилмаган (ёпиқ) ҳолда ссуда ҳисобрақами бўйича тузиладиган кредит шартномаси (бундан буён матнда “Шартнома” деб юритилади) тузилган. Ушбу шартноманинг 1.1-бандига кўра, даъвогар “Банк” жавобгар “Қарз олувчи”га 30 000 000 (ўттиз миллион) сўм миқдорида нон ва қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ускуналари сотиб олиш мақсадида йиллик 14 (ўн тўрт) фоиз устама билан асосий қарз тўлови бўйича 6 ойлик имтиёзли давр асосида 2024 йил 17 майгача бўлган муддатга кредит ажратиш, шартноманинг 5.1-бандига кўра, жавобгар “Қарз олувчи” даъвогар “Банк” томонидан берилган кредитларни шартномада белгиланган мақсадларга ишлатиш ва мазкур шартномага илова қайтариш жадвалига асосан тўлиқ қайтариш (тўлов топшириқномаси орқали тўлаб бориш) мажбуриятини олган.

Бироқ, жавобгар шартнома бўйича мажбуриятларини лозим даражада бажармаган, яъни унга ажратилган кредит маблағлари бўйича кредит қарздорлигини ва унинг фоизларини ўз вақтида тўламаганлиги оқибатида жавобгарнинг даъвогар олдида жами 19 380 908,21 сўм миқдоридаги кредит қарздорлик юзага келган.

Натижада, даъвогар манфаатида Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Жиззах вилоят ҳудудий бошқармаси (бундан буён матнда “Палата” деб юритилади) судга даъво ариза билан мурожаат қилиб, жавобгар ҳисобидан 3 973 275,27 сўм муддати ўтган кредит асосий қарзи, 407 632,94 сўм муддати ўтган кредит фоиз қарзи ва 15 000 000 сўм муддатли кредит қарздорлиги, жами 19 380 908,21 сўм кредит қарздорлик ҳамда олдиндан тўланган 30 000 сўм почта харажатларини ундиришни, суд муҳокамасини Палата вакили иштирокисиз кўриб чиқишни сўраган.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакили даъво аризасини қўллаб-қувватлаб, суд мажлиси кунига қадар жавобгар ушбу кредит қарздорлигини умуман тўламаганлигини маълум қилиб, ушбу ҳолатни тасдиқловчи бугунги кун ҳолатига берилган қарздорлик тўғрисидаги маълумотномани судга тақдим этиб, даъво аризани тўлиқ қаноатлантиришни сўради.

Суд ишдаги мавжуд ҳужжатлар билан танишиб, ишда иштирок этган даъвогар вакилининг кўрсатмаларини тинглаб, ишга тақдим этилган ҳужжатлар-далилларга тегишли тартибда ҳуқуқий баҳо бериб, қуйидаги асосларга кўра, даъво талабини тўлиқ қаноатлантиришни лозим деб топди.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 236-моддасида мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганда эса иш муомаласи одатларига ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларга мувофиқ лозим даражада бажарилиши керак деб кўрсатилган. Шунингдек, ушбу Кодекснинг 333-моддасига кўра, қарздор айби бўлган тақдирда мажбуриятни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун, агар қонун ҳужжатларида ёки шартномада бошқача тартиб белгиланмаган бўлса, жавоб беради.

Бундан ташқари, Фуқаролик кодексининг 744-моддасига кўра, кредит шартномаси бўйича тараф - банк ёки бошқа кредит ташкилоти (кредитор) иккинчи тарафга (қарз олувчига) шартномада назарда тутилган миқдорда ва шартлар асосида пул маблағлари (кредит) бериш, қарз олувчи эса олинган пул суммасини қайтариш ва унинг учун фоизларини тўлаш мажбуриятини олади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми ва Олий ҳўжалик суди Пленумининг 2006 йил 22 декабрдаги “Кредит шартномаларидан келиб чиқадиган мажбуриятлар бажарилишини таъминлаш тўғрисидаги фуқаролик қонун ҳужжатларини қўллашнинг айрим масалалари ҳақида”ги 13/150-сонли қарори (кейинги ўринларда матнда Пленум қарори деб юритилади)нинг 3-бандида банк ёки бошқа кредит ташкилоти ва қарз олувчи ўртасида кредит шартномасидан келиб чиқадиган ҳуқуқий муносабат кредит ташкилотининг кейинчалик, келишилган муддатларда, кредит бериш (кредит линиясини очиш) мажбуриятини ва қарз олувчининг олинган кредитни қайтариш ва у бўйича фоизларни тўлаш мажбуриятини ўз ичига олади. Пленум қарорининг 5-бандида қарз олувчилар (қарздорлар)нинг кредитларни қайтармаганлик учун кредит ташкилотлари олдидаги жавобгарлиги доирасини аниқлашда судлар қарз таркибига кредитнинг ёки унинг бир қисмининг суммаси, кредитдан фойдаланганлик учун фоизлар, кредит шартномасида белгиланган ҳажмда бошқа тўловлар (комиссиялар) киришидан келиб чиқишлари зарурлиги тўғрисида тушунтириш берилган.

Даъвогар ва жавобгар ўртасида тузилган кредит шартномасида кредит бўйича асосий қарз ва фоизлар шартномада белгиланган муддатларда тўланмаганда банк кредитлашни тўхтатиш ва фоизларни ҳамда кредит бўйича асосий қарзни муддатидан олдин ундириш ҳуқуқига эга эканлиги белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг “Қарз олувчи томонидан қарз шартномасини бузиш оқибатлари” деб номланган 736-моддаси иккинчи қисмига кўра, агар қарз шартномасида қарзни қисмлаб (бўлиб-бўлиб) қайтариш назарда тутилган бўлса, қарз олувчи қарзнинг навбатдаги қисмини қайтариш учун белгиланган муддатни бузган тақдирда, қарз берувчи қарзнинг қолган барча суммасини тегишли фоизлар билан бирга муддатидан олдин қайтаришни талаб қилишга ҳақли.

Даъвогар жавобгар билан тузилган шартнома бўйича мажбуриятини лозим даражада бажариб, 30 000 000 сўм миқдоридаги кредит маблағларини жавобгарга ажратиб берган. Ушбу ажратилган маблағлар жавобгар томонидан қабул қилиб олинган.

Бироқ, жавобгар шартнома бўйича мажбуриятини лозим даражада бажармаган, яъни кредитни қайтариш графигига риоя қилмасдан кредитнинг асосий ва фоиз қарздорлигига йўл қўйган ҳамда қарздорликни вақтида тўлаб бермаган, даъвогарнинг кредит қарзини қайтариш ҳақидаги огоҳлантириш хатларини жавобгар оқибатсиз қолдирган. Натижада жавобгарнинг даъвогар олдида жами 19 380 908,21 сўм миқдорида кредит қарздорлик юзага келган. Ушбу ҳолатлар тарафлар ўртасида тузилган шартнома ва ишдаги бошқа ҳужжатлар билан ўз исботини топган.

Даъвогар вакили томонидан судга тақдим этилган 2023 йил 28 мартдаги 10-42/1-сонли маълумотномага кўра, ушбу кун ҳолатига жавобгарнинг даъвогар олдида 4 973 275,27 сўм муддати ўтган кредит асосий қарзи, 604 606,39 сўм муддати ўтган кредит фоиз қарзи, 14 000 000 сўм муддатли кредит қарзи, жами 19 577 881,66 сўм кредит қарздорлиги мавжудлиги кўрсатилган, яъни жавобгар даъво талабида кўрсатилган кредит қарздорлигини умуман тўламаган.

Шу боис суд, даъво талабини тўлиқ қаноатлантиришни лозим топди.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118-моддаси биринчи қисмига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдorigа мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

Баён қилинганларга асосан суд, ишдаги ҳужжатларни ўрганиб, даъво талабини тўлиқ қаноатлантиришни, жавобгардан даъвогар фойдасига 18 973 275,27 сўм кредит асосий қарзи, 407 632,94 сўм кредит фоиз қарзини ва олдиндан тўланган 30 000 сўм суд почта харажати ундиришни, шунингдек жавобгардан Республика бюджети ҳамда Суд ҳокимияти органларини ривожлантириш жамғармасига 387 618,16 сўм давлат божи ундиришни лозим деб ҳисоблайди.

Юқоридагиларга кўра ҳамда Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118, 176-180, 186-188, 192-моддаларига амал қилиб, суд

Қ А Р О Р Қ И Л Д И:

Даъвогарнинг даъво аризаси тўлиқ қаноатлантирилсин.

“DREAM CAKES SWEETS” масъулияти чекланган жамиятидан акциядорлик тижорат “MIKROKREDITBANK”и фойдасига 18 973 275,27 сўм кредит асосий қарзи, 407 632,94 сўм кредит фоиз қарзи ва олдиндан тўланган 30 000 сўм суд почта харажатлари ундирилсин.

“DREAM CAKES SWEETS” масъулияти чекланган жамиятидан Республика бюджети ҳамда Суд ҳокимияти органларини ривожлантириш жамғармасига 387 618,16 сўм давлат божи ундирилсин.

Ҳал қилув қарори қабул қилинган пайтдан бир ой муддат ўтгач қонуний кучга киради.

Ҳал қилув қарори қонуний кучга киргач шу ҳақда ижро варақалари берилсин.

Ҳал қилув қароридан норози тараф бир ой муддат ичида шу суд орқали Жиззах вилоят судига апелляция тартибида шикоят (прокурор ишда иштирок этувчи шахсининг мурожаати бўлган тақдирда протест келтириш) қилишга ҳақли.

Раислик этувчи, судья

Ш.Х.Бегматов

